

Verslag werksessie Voices of Tolerance 22 maart 2016

Samenvatting:

Museum Ons' Lieve Heer op Solder organiseerde op dinsdag 22 maart een werksessie Voices of Tolerance.

Het gezelschap was divers en bestond uit vertegenwoordigers van scholen (docenten) en culturele en maatschappelijke instellingen. Van grote waarde was de aanwezigheid van een ouder en een leerling van het Bredero Beroepscollege. Deze sessie is een vervolg op de bijeenkomst van 16 november waarin is besloten om met regelmaat samen te komen om het verloop van het project te bespreken.

De werksessie van 22 maart duurde een uur en ging met name over de volgende stap die we samen kunnen maken in het verder ontwikkelen van een methodiek voor tolerantie educatie (gericht op de bovenbouw van het vmbo) en het versterken van onderlinge netwerken. Hieronder puntsgewijs de belangrijkste aandachtspunten.

- Belangrijk dat leerlingen input kunnen leveren bij de totstandkoming van dit project.
- Leerlingen moeten serieus gehoord worden, hun mening kunnen geven.
- 'Tolerantie' is een ingewikkeld en voor sommige aanwezigen ook een beladen begrip.
- Meninge zijn verdeeld over de mogelijkheid van ouderparticipatie.

Daarnaast zijn de volgende afspraken zijn gemaakt:

- Het projectteam van Voices of Tolerance gaat met de verschillende partijen afzonderlijk om de tafel om het te hebben over hun mogelijke inbreng.
- Voor de zomervakantie komt het gezelschap nogmaals bijeen om de invulling van de volgende Internationale Dag van de Tolerantie te bespreken.

Museum Ons' Lieve Heer op Solder dankt alle aanwezigen voor hun tijd en expertise en kijkt uit naar een inspirerende samenwerking. De organisatie van de werksessie is mede mogelijk gemaakt door het vfonds.

Het uitgebreid verslag van de werksessie, met vermelding van deelnemers vindt u op de volgende pagina's van dit document.

Verslag werksessie Voices of Tolerance 22 maart 2016

Aanwezigen werksessie:

Senad Alic - De Werkelijkheid en Podium Mozaïek, Sami Azzouz - Ons' Lieve Heer op Solder / Amsterdam Heritage Museums, Natalie Beckers - Podium Mozaïek, Birgit Büchner - Ons' Lieve Heer op Solder, Annemarie van Eekeren - Amsterdam Museum / Amsterdam Heritage Museums, Fatima Haddouch - Montessori College Oost, Norbert Hinterleitner - Anne Frank Stichting, Hans Hoogeboom - Bredero Beroepscollege, Petra Katzenstein - Joods Historisch Museum, Judikje Kiers - Amsterdam Museum / Amsterdam Heritage Museums, Cornelieke de Klerk - UNESCO-NL, David Knibbe - Metis Montessori College, Dylana Klappe - leerling / Bredero Beroepscollege, Liane van der Linden - Imagine IC, Nosrat Mansouri - De Werkelijkheid, Anja Meenen – De Werkplaats kindergemeenschap VO, Sanoe Sadhoe, ouder / Bredero Beroeps College, Mirjam Sneeuwloper - Ons' Lieve Heer op Solder / Amsterdam Heritage Museums, Job van Wakeren - De Werkplaats kindergemeenschap VO.

Introductie door Judikje Kiers en Birgit Büchner

Voices of Tolerance is een ontzettend mooi en belangrijk project. Het is een hedendaagse toevoeging aan het museum waarin we met jongeren proberen te werken en met hen het gesprek aan te gaan over het onderwerp tolerantie. Deze werksessie is er om ideeën uit te wisselen over het vervolg van het project.

Op het scherm werd een compilatie filmpje van de pilot van Voices of Tolerance getoond. Helaas waren tijdens de vorige werksessie de aanslagen in Parijs actueel en deze keer zijn we opgeschrikt door de aanslagen in Brussel. Het is een veranderende wereld waarbij de Voices of Tolerance harder nodig zijn dan ooit!

Het team is gestart met de voorbereidingen van de volgende Internationale Dag van de Tolerantie. Met behulp van de te ontwikkelen methodiek proberen we hedendaagse gebeurtenissen bespreekbaar te maken voor jongeren.

Mirjam Sneeuwloper: 'We werken in dit project op een dynamische explorerende wijze, dit is op basis van experimenteren, leren en toepassen. Hierdoor kan de input van vele steeds weer worden toegevoegd. Op basis van de pilot zijn we erachter gekomen dat leerlingen zich gehoord voelen; dat zorgt ervoor dat leerlingen meer gemotiveerd zijn. Deze organische werkwijze kan soms chaotisch en ingewikkeld zijn. Op advies van Nosrat gebruiken we de tijd om in te kaderen. Waarbij de Internationale Dag van de Tolerantie een zeer belangrijk moment is. Dit jaar (2016, schooljaar 2016/2017) is het de 20ste editie van deze dag. Het is de inzet van het projectteam om te zorgen dat het breder wordt gedragen; onder de aandacht komt.'

Samenwerking

Vraag aan de aanwezigen: *Wat zijn jullie ideeën over dit project? Wat kan/wil je doen met ons?*

Op initiatief van Stichting De Werkelijkheid zijn zij met Museum Ons' Lieve Heer op Solder en Podium Mozaïek een paralleltraject gestart, gericht op jongeren (verblijvend in asielzoekerscentra) in schakelklassen. We zijn op dit moment aan het onderzoeken of we dit kunnen doen met jongeren die op opvangscholen zitten. Het voegt een nieuwe locatie toe voor de Internationale Dag van de Tolerantie en de methodiek wordt vanuit een ander perspectief bekeken en aangepast.

Petra Katzenstein: Ik hoor twee dingen:

- Jullie zijn op zoek naar een invulling van de Internationale Dag van de Tolerantie.
- En jullie zijn op zoek naar een methodiek, die jullie in samenwerking met ons willen maken. Moeten we deze methodiek allemaal gebruiken en hanteren? Dit is een beetje onduidelijk.

Judijke Kiers: 'Misschien is het beter om eerst een stapje terug te doen en uit te leggen hoe we op dit project gekomen zijn. Museum Ons' Lieve Heer op Solder heeft een verborgen kerk op zolder. Tolerantie is een kernwaarde van het museum'.

De volgende vraag kwam op: 'Wat als je die kernwaarde vertaalt naar het heden? Is het mogelijk om vanuit dat thema de actualiteit te behandelen en het gesprek aan te gaan met jongeren? Zo ja, hoe stel je dat aan de orde?'

'Daar stond geen kant en klaar plan voor. Omdat we een groot educatief team hebben is er besloten om dit op te zetten. Uit onderzoek is gebleken dat er relatief weinig cultureel aanbod is voor vmbo-leerlingen. Het is de bedoeling dat de methodiek breed gedragen wordt. Daarom wordt er samengewerkt met scholen, culturele instellingen, de gemeente, ouders en leerlingen. We willen de methodiek breed uitdragen, misschien zelfs naar het buitenland. Met de opening van het museum en de pilot is gebleken dat het project echt waarde heeft. We zitten nog in de eerste fase en hebben jullie expertise nodig om verder te komen.'

Nosrat Mansouri: In het paralleltraject willen we toevoegen dat afhankelijk van iemands achtergrond, zijn/haar perspectief de blik op tolerantie anders is.

Cornelieke de Klerk: UNESCO heeft veel verschillende dagen waarin er wordt stil gestaan bij een bepaald onderwerp. De Internationale Dag van de Tolerantie is daar één van. UNESCO geeft geen opdracht mee voor de invulling. Vanuit het UNESCO-NL scholennetwerk ziet zij mogelijkheden **tot aansluiting**.

Voices

Het is belangrijk dat er wordt geluisterd naar de leerlingen en dat er wat wordt gedaan met hun mening, hun stem (voices). Volwassenen denken vaak dat ze het beter weten, dit zorgt ervoor dat leerlingen minder snel geneigd zijn wat zeggen. Maar waar komt de term 'voices' vandaan?

Tijdens de pilot werd meer en meer duidelijk dat de stem van de leerling willen ondersteunen. Door bijvoorbeeld tijdens de Internationale Dag van de Tolerantie het gesprek aan te gaan met

sleutelfiguren in de huidige maatschappij. Museum Ons' Lieve Heer op Solder kan de leerlingen in contact brengen met deze sleutelfiguren. Tijdens de pilot hebben de leerlingen een workshop gekregen van Akwasi (spoken word artist). De leerlingen wisten dat Akwasi hun input zou verwerken in een nummer (een track). Hierdoor deden de leerlingen goed mee, hun input en mening was van belang. Leerlingen waren vrij om aan te geven wat ze vinden van dit onderwerp en ook, misschien zelfs juist, intolerantie kan het gesprek zijn.

Ouders

De aanwezige ouder geeft aan dat het belangrijk is om ouders bij dit onderwerp te betrekken. Zo wordt het mogelijk om de thuissituatie en school op elkaar af te stemmen. Een docent geeft aan dat het lastig is. Zonder ouders voelen leerlingen zich vrijer om te zeggen wat ze willen en kan het gesprek beter worden aangegaan. Er wordt gesuggereerd om een parallelontvangst voor ouders op te zetten.

Leerlingen moeten zich in een veilige omgeving kunnen begeven en moeten niet te veel van bovenaf gestuurd worden. Leerlingen moeten de vrijheid hebben om iets uit te werken op de wijze die zij het prettigst vinden. Dylana Klappe geeft aan dat leerlingen echt wel een mening hebben over wat er gebeurt in de wereld en dus ook over tolerantie.

Methodiek

Cornelieke de Klerk is zelf UNESCO-jongerenvertegenwoordiger geweest. Uit ervaring bleek dat het erg moeilijk is om een methodiek te creëren waarin de bedenker/volwassene niet te sturend optreedt en aan de andere kant echt luistert naar de meningen van leerlingen.

Petra Katzenstein: 'Bewustwording van tolerantie betekent niet dat je het daadwerkelijk ook bent. Dit is een belangrijk aandachtspunt. Hoe krijg je die bewustwording voor elkaar? Daar hebben we een methodiek voor nodig. Welke werkvormen gebruik je daarbij? Hoe ga je om met de opvattingen van zowel leerlingen als docenten. Hoe laat je dat tot verbloeming komen? We bedoelen in deze werksessie allemaal hetzelfde, toch is het moeilijk om daadwerkelijk tot elkaar te komen. Het Joods Historisch Museum kan jullie in contact brengen met mensen die daarmee bezig zijn.'

Afsluiting

Besloten wordt dat het projectteam van Voices of Tolerance gaat apart met de verschillende partijen om de tafel om het te hebben over hun mogelijke inbreng. En dat het gezelschap nogmaals wordt uitgenodigd voor een werksessie, in juni, om het dan te hebben over de invulling van de Internationale Dag van de Tolerantie.

Judijke Kiers dankt de aanwezigen voor hun aanwezigheid en input!